

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 4To/119/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1612010252
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 01. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Tibor Kubík
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2014:1612010252.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Tibora Kubíka a členov JUDr. Karola Kováča a JUDr. Petra Šamka, v trestnej veci proti obžalovanému U. F., stíhaného pre pokračovací prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. a iné, o odvolaní obžalovaného proti rozsudku Okresného súdu Malacky sp. zn. 3T/125/2012 zo dňa 01.07.2013, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 09. 01. 2014, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. d/ Tr. por. z r u š u j e sa napadnutý rozsudok v celom rozsahu.

Podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec sa v r a c i a okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom Okresného súdu Malacky bol obžalovaný U. F. uznaný vinným zo spáchania pokračovacieho prečinu krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. spáchaného v jednočinnom súbehu s prečinom neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo k nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 2 Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť spoločným konaním s inou osobou na skutkovom základe uvedenom v citovanom rozsudku súdu prvého stupňa.

Za to bol obžalovaný U. F. odsúdený podľa § 212 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 41 ods. 1, § 38 ods. 2, § 36 písm. j/, § 37 písm. h/ Tr. zák. k úhrnnému trestu odňatia slobody v trvaní 10 mesiacov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. s použitím § 50 ods. 1 Tr. zák. mu bol výkon trestu odňatia slobody podmienene odložený na skúšobnú dobu v trvaní 15 mesiacov.

Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný, ihneď po jeho vyhlásení, odvolanie a to do výroku o vine ako aj do výroku o treste, ktoré bližšie neodôvodnil.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací podľa § 317 ods.1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku a zistil, že podané odvolanie obžalovaného je dôvodné.

Podľa § 317 ods. 1 Tr. por. ak nezamietne odvolací súd odvolanie alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Podľa § 321 ods. 1 písm. d/ Tr. por. odvolací súd zruší napadnutý rozsudok ak bolo napadnutým rozsudkom porušené ustanovenie Trestného zákona.

Podľa § 322 ods. 1 Tr. por. ak po zrušení napadnutého rozsudku alebo niektorej jeho časti treba urobiť vo veci nové rozhodnutie, vráti odvolací súd vec spravidla súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Odvolací súd pripomína, že v predmetnej trestnej veci už Krajský súd v Bratislave rozhodoval a to uznesením sp. zn. 4To/11/2013 zo dňa 26.02.2013, keď postupom podľa § 321 ods. 1 písm. a/, písm. c/, písm. d/ Tr. por. zrušil predchádzajúci odsudzujúci rozsudok Okresného súdu Malacky sp. zn. 3T/125/2012 zo dňa 20.09.2012 a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Dôvodom kasačného rozhodnutia odvolacieho súdu bola skutočnosť, že súd prvého stupňa založil odsúdenie obžalovaného na výpovedi D. P., ktorú vykonal v prípravnom konaní v procesnom postavení obvineného. D. P. bol v posudzovanej trestnej veci pôvodne spoluobvinený s U. F., avšak jeho procesné postavenie obvineného zaniklo právoplatnosťou trestného rozkazu, ktorým bol uznaný vinným zo spáchania žalovanej trestnej činnosti. Vzhľadom k uvedenému bol, v trestnej veci obvineného U. F., vypočutý na hlavnom pojednávaní v procesnom postavení svedka, pričom odmietol vypovedať. Súd prvého stupňa následne prečítal jeho výpoveď obvineného z prípravného konania, ktorú považoval za podstatný usvedčujúci dôkaz voči obžalovanému U. F..

Odvolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení vyslovil záväzný právny názor, že tento procesný postup súdu prvého stupňa nebol v súlade so zákonom. Vychádzal pritom z ustálenej judikatúry (napríklad uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Tz 5/2006), z ktorej vyplýva, že bývalý spoluobvinený má právo ako svedok vždy odmietnuť vypovedať a to aj za situácie, ak je jeho trestná vec právoplatne skončená, pričom ak toto svoje právo využije, nie je možné jeho výpoveď, ktorú urobil v procesnom postavení obvineného prečítať. Z tohto pohľadu je dôležité aj to, že takúto predchádzajúcu výpoveď nie je možné prečítať ani ako listinný dôkaz. Vzhľadom k tomu, že D. P. odmietol na hlavnom pojednávaní vypovedať, neboli splnené podmienky na čítanie jeho výpovede uskutočnenej v prípravnom konaní v procesnom postavení obvineného v zmysle § 263 ods. 3 Tr. por. Odvolací súd pritom skonštatoval, že nebolo v súlade so zákonom ani prečítanie výpovede D. P. z prípravného konania postupom podľa § 263 ods. 4 Tr. por., nakoľko podľa tohto ustanovenia možno prečítať iba takú zápisnicu o výpovedi svedka, ktorú táto osoba ako svedok aj uskutočnila. Iba za takýchto okolností môže byť naplnená obligatórna podmienka splnenia si poučovacej povinnosti podľa § 130 Tr. por. Vzhľadom k tomu, že výpoveď D. P. bola v prípravnom konaní urobená v procesnom postavení obvineného, teda nebol poučený ako svedok, keďže procesné postavenie svedka nemal, nemohla (nemala) byť na hlavnom pojednávaní prečítaná podľa § 263 ods. 4 Tr. por. Odvolací súd uzavrel, že na zápisnicu o výpovedi obvineného D. P. uskutočnenú v prípravnom konaní súd prvého stupňa už nemôže prihliadnuť, respektíve túto už nebude môcť prečítať.

Súd prvého stupňa sa týmto záväzným právnym názorom odvolacieho súdu neriadil dôsledne, keď na hlavnom pojednávaní konanom dňa 01.07.2013 opätovne prečítal výpoveď svedka D. P. z prípravného konania, ktorú vykonal ešte v procesnom postavení obvineného. Súd prvého stupňa tak urobil podľa § 264 ods. 1 Tr. por., nakoľko mal za to, že svedecká výpoveď D. P. uskutočnená na hlavnom pojednávaní (po tom ako D. P. neodmietol vypovedať v procesnom postavení svedka) je rozporná s jeho výpoveďou z prípravného konania, ktorú urobil v procesnom postavení obvineného. Tento svoj procesný postup súd prvého stupňa odôvodnil v rozsudku tak, že priamo z dikcie ustanovenia § 264 ods. 1 Tr. por. vyplýva, že ak vzniknú rozpory medzi výpoveďou svedka a jeho skoršou výpoveďou, bez toho, aby zákon konkretizoval procesné postavenie vypočúvanej osoby pri skoršej výpovedi, môže sa jeho skoršia výpoveď prečítať. Súd prvého stupňa ďalej uviedol, že nezistil žiadne dôvody, aby ignoroval usvedčujúci dôkaz vo vzťahu k obžalovanému F. len preto, že sa zmenilo procesné postavenie D. P., pričom skonštatoval, že ak by sa takýto postup stal obvyklou súdnou praxou smeroval by pravdepodobne k takým výstupom trestného konania, že osoba, ktorá sa v prípravnom konaní priznáva k trestnému činu a spolupracuje s orgánmi činnými v trestnom konaní, bude odsúdená, avšak trestné stíhanie toho, kto je

páchateľom označený ako spolupáchateľ, skončí zastavením, či oslobodením spod obžaloby v dôsledku dôkaznej núdze.

Odvolací súd konštatuje, že procesný postup súdu prvého stupňa na hlavnom pojednávaní konanom dňa 01.07.2013 ako aj následné zdôvodnenie tohto postupu je nielen v rozpore so záväzným právnym názorom, ktorý vyslovil odvolací súd v predchádzajúcom kasačnom rozhodnutí, ale je aj v rozpore s ustanoveniami Trestného poriadku ako aj judikatúrou.

Odvolací súd zdôrazňuje, že ustanovenia § 261 až § 267 Tr. por. sa týkajú vyslovene len dokazovania výsluchom svedka (s výnimkou ustanovenia § 263 ods. 3 Tr. por., ktoré sa týka aj obžalovaného, pretože stanovuje špecifické dôvody na čítanie výpovedí z prípravného konania), čo možno vyvodiť z toho, že sú zaradené pod samostatnú kapitolu dokazovania na hlavnom pojednávaní s názvom „Výsluch svedka“. Predmetné ustanovenia sa týkajú nielen samotnej výpovedi svedka na hlavnom pojednávaní, ale stanovujú aj podmienky na zákonné čítanie výpovedí svedka z prípravného konania. Keďže ide o vykonávanie dôkazu výsluchom svedka je logickým, že aj skoršou výpoveďou, ktorá by sa prípadne mohla čítať na hlavnom pojednávaní, musí byť predchádzajúca výpoveď svedka vykonaná v prípravnom konaní a to v tej istej trestnej veci.

Ak teda ustanovenie § 264 ods. 1 Tr. por. stanovuje, že ak sa svedok (na hlavnom pojednávaní) odchyli v podstatných bodoch od svojej skoršej výpovede môže mu byť zápisnica o jeho skoršej výpovedi predložená na vysvetlenie rozporov v jeho výpovediach, myslí sa tým len skoršia výpoveď tej istej osoby vykonaná v prípravnom konaní v procesnom postavení svedka (nie teda v inom procesnom postavení, napríklad v procesnom postavení obvineného). Alebo povedané inak, svedok, ktorý vypovedá na hlavnom pojednávaní môže byť, v zmysle § 264 ods. 1 Tr. por., konfrontovaný len s takou svojou predchádzajúcou výpoveďou, ktorú urobil v prípravnom konaní, v tej istej trestnej veci a to v rovnakom procesnom postavení, t. j. v procesnom postavení svedka.

Tu treba pripomenúť, že ustanovenie § 264 ods. 1 Tr. por. nehovorí vyslovene ani o tom v akom konaní mala byť uskutočnená „skoršia výpoveď“, ktorá sa predkladá svedkovi na odstránenie rozporov (t. j. toto ustanovenie vyslovene nehovorí ani o tom, že „skoršou výpoveďou“ je len výpoveď, ktorá by mala byť uskutočnená v prípravnom konaní a ani to, že ide o „skoršiu výpoveď“ uskutočnenú v tej istej trestnej veci). Ak by sme teda pripustili výklad súdu prvého stupňa, že ustanovenie § 264 ods. 1 Tr. por. vyslovene hovorí len o „skoršej výpovedi“ bez toho, aby toto ustanovenie konkretizovalo aké musí byť procesné postavenie vypočúvanej osoby pri skoršej výpovedi, museli by sme pripustiť aj to, že takouto „skoršou výpoveďou“ môže byť akákoľvek výpoveď uskutočnená v akomkoľvek konaní o tom istom skutku, ktoré predchádzalo hlavnému pojednávaniu, teda napríklad aj výpoveď neskoršieho svedka do zápisnice o podanom vysvetlení v zmysle zákona o policajnom zbore, prípadne výpoveď svedka uskutočnená v prípravnom konaní v úplne inej trestnej veci o tom istom skutku (napríklad v prípadoch, ak sa vedú paralelné trestné stíhania o tom istom skutku), respektíve výpoveď neskoršieho svedka uskutočnená napríklad v daňovom, priestupkovom, či občianskoprávnom konaní v prípadoch, ak sa pred trestným stíhaním viedli takéto konania aj ohľadne skutkových okolností, ktoré sú predmetom následného trestného stíhania. Takýto výklad je neprijateľný a jeho dôsledná aplikácia by viedla k absurdným záverom. Vzhľadom k uvedenému je nutné, pri výklade ustanovenia § 264 ods. 1 Tr. por., vychádzať z logického ako aj systematického výkladu (teda z toho, kde je predmetné ustanovenie zaradené a k čomu má slúžiť), z ktorých vyplýva, že „skoršou výpoveďou“, ktorú je možné predložiť svedkovi na hlavnom pojednávaní na odstránenie rozporov, možno rozumieť len jeho predchádzajúcu výpoveď, ktorú urobil v tom istom procesnom postavení v akom vypovedá na hlavnom pojednávaní, t. j. v procesnom postavení svedka s tým, že musí ísť o výpoveď svedka uskutočnenú v prípravnom konaní v tej istej trestnej veci. Konfrontovať rozdielne výpovede na hlavnom pojednávaní teda možno len vtedy, ak tieto výpovede boli urobené v rovnakom procesnom postavení. Podporne tu možno vychádzať aj z ustanovenia § 258 ods. 4 Tr. por., ktoré sa týka čítania predchádzajúcej výpovede obžalovaného, z ktorého taktiež možno len výkladom vyvodiť, že je neprijateľné, aby sa takouto skoršou výpoveďou obžalovaného myslela napríklad jeho predchádzajúca výpoveď v procesnom postavení svedka, ktorú vykonal v prípravnom konaní ešte pred vznesením obvinenia (ustanovenie § 258 ods. 4 Tr. por. pritom taktiež nič nehovorí vyslovene o tom, že by taký postup nebol možný, avšak je neprijateľný práve z toho

dôvodu, že v tej istej trestnej veci možno konfrontovať len výpovede tej istej osoby, ktoré boli urobené v rovnakom procesnom postavení). Tak ako nemožno predložiť na hlavnom pojednávaní obžalovanému jeho skoršiu výpoveď vykonanú v procesnom postavení svedka na odstránenie rozporov, tak nemožno ani predložiť, na hlavnom pojednávaní, svedkovi jeho skoršiu výpoveď, ktorú uskutočnil v procesnom postavení obvineného.

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na judikatúru (R 27/1989, rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tz 33/1988), z ktorej vyplýva, že zápisnicu o výpovedi svedka, ktorý má právo odoprieť výpoveď je možné prečítať na hlavnom pojednávaní len za predpokladu, že pred výsluchom, ktorého sa zápisnica týka, bol o svojom práve riadne poučený. Táto podmienka platí nielen pre prípad čítania zápisnice o výpovedi svedka, ktorý odoprel na hlavnom pojednávaní vypovedať, ale platí aj pre prípad, že sa svedok na hlavnom pojednávaní odchyľuje v podstatných bodoch od svojej skoršej výpovedi. Aj z judikatúry je evidentné, že čítaním skoršej výpovede, z dôvodu odstránenia rozporov (či preložením zápisnice o skoršej výpovedi z dôvodu odstránenia rozporov), sa má na mysli len výpoveď, ktorá bola, v prípravnom konaní, vykonaná v procesnom postavení svedka, pretože len vtedy je osoba poučovaná o práve odoprieť vypovedať podľa § 130 Tr. por. Judikatúra teda vychádza z toho, že odstraňovať rozpory medzi výpovedami tej istej osoby možno len v prípadoch, ak vypočúvaná osoba mala pri svojich výpovediach to isté procesné postavenie. Len pre úplnosť odvolací súd pripomína, že zápisnica o výpovedi obvineného vykonaná v prípravnom konaní zostáva stále dôkazným prostriedkom, ktorý zachytáva obsah výpovede obvineného a nestáva sa výpoveďou svedka len preto, že procesné postavenie obvineného, v priebehu vedenia trestného stíhania, zaniklo a takáto osoba už musí vypovedať v procesnom postavení svedka (zápisnica o výsluchu obvineného vykonaná v prípravnom konaní nie je preto skoršou výpoveďou osoby, ktorá na hlavnom pojednávaní vypovedá v procesnom postavení svedka, pretože nielen že ide o výpovede vykonané v rozličných procesných postaveniach, ale zápisnica o výsluchu obvineného neobsahuje ani potrebné poučenia svedka týkajúce sa jeho možnosti odoprieť výpoveď). Napokon, aj staršia judikatúra (R 33/1975, rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tz 114/1971) vychádzala z toho, že zápisnicu o výpovedi spoluobvineného v prípravnom konaní, voči ktorému nebola podaná obžaloba (respektíve, voči ktorému sa už trestné stíhanie nevedie) možno na hlavnom pojednávaní prečítať len za podmienok, ktoré v súčasnej právnej úprave zodpovedajú ustanoveniu § 263 ods. 3 Tr. por.

S poukazom na uvedené skutočnosti odvolací súd uzatvára, že prečítanie výpovede D. P. na hlavnom pojednávaní postupom podľa § 264 ods. 1 Tr. por., ktorú vykonal v prípravnom konaní v procesnom postavení obvineného bolo podstatou chybou konania, ktorá predchádzala napadnutému rozsudku, pričom ak nemožnosť prihliadnutia na takto vykonaný dôkaz má za následok dôkaznú núdzu vedúcu k uplatneniu zásady in dubio pro reo, ide súčasne o porušenie ustanovení Trestného zákona vo vzťahu k otázke viny (§ 321 ods. 1 písm. d/ Tr. por.).

V ďalšom priebehu trestného konania bude súd prvého stupňa vychádzať zo záväzného práveho názoru odvolacieho súdu (§ 327 ods. 1 Tr. por.), ktorého dôsledkom je to, že na výpoveď D. P. z prípravného konania nebude možné prihliadnuť, teda súd prvého stupňa bude vychádzať z toho, akoby k prečítaniu jeho výpovede z prípravného konania na hlavnom pojednávaní nikdy nebolo došlo (procesná nepoužiteľnosť uvedeného dôkazu). Súd prvého stupňa tak prihliadne len na dôkazy vykonané zákonným spôsobom a len tieto dôkazy následne vyhodnotí v zmysle ustanovenia § 2 ods. 12 Tr. por. Ak na základe hodnotenia len zákonne vykonaných dôkazov nebude mať súd prvého stupňa vinu obžalovaného preukázanú bez rozumných pochybností, bude potrebné, aby sa dôsledne zaoberal aj prípadnou aplikáciou zásady in dubio pro reo.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti Krajský súd v Bratislave na základe podaného odvolania obžalovanými, napadnutý rozsudok zrušil v celom rozsahu a vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.